

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 14 marca 2019 r.,
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy **R. S.**

w przedmiocie wyroku łącznego,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 września 2018 r., sygn. akt II AKa [...],
utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Okręgowego w P.
z dnia 24 kwietnia 2018r., sygn. akt XVI K [...],

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

R. S. skazany został następującymi, prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Okręgowego w P. z dnia 20 czerwca 2013 r. (sygn. akt XVI K 68/13) za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełnione w okresie od dnia 3 września 2012 r. do dnia 1 października 2012 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 5, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w N. z dnia 7 grudnia 2016 r. zarządzono wykonanie tej kary,
2. Sądu Rejonowego w N. (wyrok nakazowy) z dnia 2 września 2016 r. (sygn. akt K 365/16), za przestępstwo z art. 284 § 1 k.k., popełnione w dniu 24 listopada

2014 r. na karę 200 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna wynosi 25 zł;

3. Sądu Rejonowego w N. z dnia 18 października 2016 r. (sygn. akt II K 333/16).
Za przestępstwo z art. 302 § 1 k.k. w zw. z art. 302 § 1 k.k. popełnione w okresie od dnia 24 kwietnia 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r., na karę 100 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna wynosi 10zł;
4. Sądu Rejonowego w M. z dnia 10 marca 2017 r. (sygn. akt II K 984/16).
Za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. popełnione w dniu 2 kwietnia 2016 r. na karę 150 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna wynosi 20 zł;
5. Sądu Rejonowego w T. z dnia 22 czerwca 2017 r. (sygn. akt II K 227/17).
Za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. popełnione w dniu 22 marca 2016 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą aktualnie skazany odbywa od dnia 20 stycznia 2018 r.;
6. Sądu Rejonowego w J. z dnia 11 lipca 2017 r. (sygn. akt II K 562/16),
za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. popełnione w dniu 21 marca 2016 r. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności zobowiązując skazanego do wykonywania kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie.

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem łącznym z dnia 24 kwietnia 2018 r., w sprawie XVI K [...], orzekł w ten sposób, że:

- I. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015r.) połączył kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności wymierzone skazanemu wyrokami:
 - Sądu Okręgowego w P. z dnia 20 czerwca 2013 r. (sygn. akt XVI K 68/13 - pkt 1),
 - Sądu Rejonowego w T. z dnia 22 czerwca 2017 r. (sygn. akt II K 27/17 - pkt 5)oraz
- Sądu Rejonowego w J. z dnia 11 lipca 2017 r. (sygn. akt II K 562/16 – pkt 6)
i wymierzył R. S. karę łączną 2 (dwóch) lat i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył skazanemu na poczet wymierzonej w pkt I kary łącznej pozbawienia wolności okres odbytej kary pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w T. o sygn. II K 227/17 i to od dnia 20 stycznia

2018 r.;

III. w pozostałym zakresie, na podstawie art. 572 k.p.k. postępowanie umorzył.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca skazanego, zaskarżając go w części, tj. w punktach I oraz II i zarzucając obrazę prawa materialnego oraz przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj.:

- obrazę art. 86 § 1 k.k. poprzez uznanie przez Sąd I instancji, iż zastosowanie zasady pełnej absorpcji i orzeczenie kary łącznej w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności stanowiłoby nadmierną gratyfikację skazanego;
- obrazę art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k. poprzez brak dokładnego wymienienia okresów zaliczonych na poczet kary łącznej, tj. okresu odbywania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w T. od dnia 20 stycznia 2018 r. do dnia 20 kwietnia 2018 r. oraz odbywania kary ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w J. od dnia 23 kwietnia 2018 r.

Podnosząc te zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I i w miejsce wymierzonej tam kary łącznej 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczenie kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji; zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. II i na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczenie skazanemu na poczet orzeczonej w pkt. I kary łącznej okresu odbywania kary pozbawienia wolności w sprawie II K 227/17 Sądu Rejonowego T., tj. od dnia 20 stycznia 2018 r. do 20 kwietnia 2018r. oraz okresu odbywania kary ograniczenia wolności w sprawie o sygn. akt II K 562/16 Sądu Rejonowego w J. od dnia 23 kwietnia 2018r. i nadal do dnia prawomocnego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 20 września 2018r., sygn. akt II AKa [...], utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od prawomocnego wyroku wywiódł obrońca skazanego, zarzucając:

- rażącą obrazę prawa materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw poprzez przyjęcie, iż względniejsze dla skazanego

będzie orzekanie na podstawie przepisów dotyczących kary łącznej obowiązujących od 1 lipca 2015 r. w sytuacji, gdy na podstawie przepisów o karze łącznej obowiązujących do 30 czerwca 2015 r. istniała możliwość korzystniejszego dla skazanego połączenia kar, które jeszcze nie zostały wykonane w całości,

- rażącą obrazę prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 440 k.p.k. poprzez utrzymanie w mocy rażąco niesprawiedliwego orzeczenia Sądu I instancji i podzielenie przez Sąd odwoławczy poglądów Sądu I instancji o względności zastosowanych przepisów.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego jest bezzasadna w stopniu oczywistym, co skutkowało jej oddaleniem w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zgodnie z art. 519 k.p.k., kasację wnosi się od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, a to rodzi tę konsekwencję, że zarzuty kasacyjne muszą być skierowane wprost pod adresem orzeczenia sądu odwoławczego, najczęściej dotycząc jakości i sposobu dokonania kontroli odwoławczej. Skoro tak, to zarzuty kasacyjne, jeżeli mają być skuteczne, muszą wskazywać bądź to na pominięcie któregoś z zarzutów przez sąd odwoławczy w toku kontroli instancyjnej bądź też na wadliwe ich rozpoznanie w toku tej kontroli. Jeżeli tak nie jest, oznacza to, że kasacja – jak w tej sprawie - zmierza wyłącznie do poddania zaskarżonego orzeczenia zwykłej kontroli instancyjnej i to z pominięciem granic zaskarżenia w uprzednio złożonej apelacji. Przecież, co nie ulega wątpliwości, obrońca skazanego nie stawiał w apelacji zarzutu obrazu prawa materialnego, tj. art. 4 § 1 k.k. Skądinąd, takiego zarzutu postawić nie mógł, ponieważ przepis ten nie zawiera w swej treści normy nakazującej określone postępowanie a jak wiadomo nie można mówić o obrazie prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych

ustaleń faktycznych, przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych (por. J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński, S. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki - Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2004, t. III, s. 111). To, czy zastosowanie określonego stanu prawnego jest dla skazanego względniejsze czy też nie, jest kwestią ustaleń faktycznych w danej konkretnej sprawie i ustalenia te można w drodze zarzutów apelacyjnych atakować poprzez zarzut czy to błędu w ustaleniach faktycznych, czy to poprzez zarzut obrazy przepisów prawa procesowego przy ocenie dowodów prowadzących do tych ustaleń, ale nigdy poprzez zarzut obrazy prawa materialnego. Nadto oczywistą niedorzecznością jest stawianie Sądowi odwoławczemu zarzutu obrazy prawa materialnego, skoro Sąd ten prawa materialnego w tej sprawie nie stosował, a jedynie zaakceptował, w wyniku kontroli odwoławczej, dokonaną w sprawie oceną względności ustaw. Jeżeli sąd ten zaś miałby popełnić tzw. błąd „z przeniesienia”, to w zakresie tej oceny należałoby w kasacji postawić zarzut obrazy art. 457 § 3 k.p.k., czyli wadliwej kontroli odwoławczej, ale przecież takiego zarzutu nie postawiono. I to już, samo w sobie, pozbawia skuteczności wniesioną kasację bowiem Sąd Najwyższy kasację rozpoznaje, co do zasady, w granicach stawianych w niej zarzutów. Jednak, tak czy inaczej, z przyczyn poprzednio wskazanych zarzut obrazy prawa materialnego, tj. art. 4 § 1 k.k., jest oczywiście bezzasadny. W kasacji można było, w zaistniałym w sprawie układzie procesowym, wynikającym z zakresu zaskarżenia, podnosić jedynie zarzut rażącej obrazy prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 440 k.p.k. poprzez utrzymanie w mocy rażąco niesprawiedliwego orzeczenia Sądu I instancji w wyniku podzielenia przez Sąd odwoławczy błędnych poglądów o względności zastosowanych przepisów, czyli nierozpoznanie sprawy poza granicami zaskarżenia. Taki zarzut w kasacji podniesiony rzeczywiście został. Jednak i on nie jest trafny. Niewątpliwie, stosownie do treści art. 19 ust. 1 ww. ustawy z dnia 20 lutego 2015 r., przepisów obowiązujących od dnia 1 lipca 2015 r. nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed tą datą, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie nowelizacji. Zasada sformułowana w art. 19 ust. 1 wyłącza stosowanie art. 4 § 1 k.k. tylko wówczas, gdy wszystkie kary objęte postępowaniem

o wydanie wyroku łącznego zostały prawomocnie orzeczone do dnia 30 czerwca 2015 r. w sytuacji natomiast, gdy co najmniej jeden wyrok uprawomocnił się po dniu 30 czerwca 2015 r. - przepis art. 4 § 1 k.k. będzie mieć zastosowanie. Jeżeli zatem przedmiotem łączenia są kary prawomocnie orzeczone po 30 czerwca 2015r. oraz kary prawomocnie orzeczone przed tą datą, to Sąd winien rozstrzygnąć na podstawie art. 4 § 1 k.k., czy stosować przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego w nowym brzmieniu, czy też w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2017r., sygn. II KK 347/16, Lex Nr 2284181).

Autor kasacji wywodzi, że gdyby Sąd I instancji przyjął, jako podstawę orzekania przy wydawaniu wyroku łącznego przepisy obowiązujące przed wejściem w życie „noweli lutowej”, to skazany na ich podstawie miałby do wykonania karę 2 lat pozbawienia wolności z wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 20.06.2013r. oraz karę łączną w wymiarze orzeczonym z połączenia kar orzeczonych skazanemu wyrokiem Sądu Rejonowego w T. z dnia 22.06.2017r., sygn. akt II K 227/17, i wyrokiem Sądu Rejonowego w J. z dnia 11.07.2017r. w sprawie II K 562/16 - w tym ostatnim wypadku w przedziale od 6 miesięcy pozbawienia wolności do 10 miesięcy pozbawienia wolności. Każda zaś z orzeczonych wobec skazanego kar pozbawienia wolności nie przekraczałaby wymiaru 2 lat. W układzie natomiast odmiennym, to jest aktualnie prawomocnym, kara łączna 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, wymierzona skazanemu w wyroku łącznym z dnia 24 kwietnia 2018r., tego rodzaju warunku formalnego nie spełnia, a to wobec zmiany brzmienia dyspozycji przepisów art. 151 § 1 k.k.w. i art. 152 § 1 k.k.w., które obecnie przewidują możliwość zastosowania uregulowanych w nich instytucji dla kary nieprzekraczającej roku pozbawienia wolności (natomiast do 30.06.2015r. – dwóch lat). W tym układzie obrońca skazanego zdaje się postrzegać rażącą niesprawiedliwość zaskarżonego kasacją wyroku w rozumieniu art. 440 k.p.k. Tyle, że użyte w tym przepisie określenie „rażąca” oznacza nie tylko oczywistą, ale szczególnie wyrazistą, o niezwykłym, kłującym wręcz w oczy natężeniu niesprawiedliwości. Rzecz oczywista, o takiej niesprawiedliwości nie będzie można mówić wtedy, gdy ocena w kwestii względności którejś z kolidujących z sobą ustaw zależeć będzie od zdarzeń przyszłych i niepewnych. Tym bardziej nie można zaś o

niej mówić, jeśli podnoszona przez skarżącego okoliczność, o skorzystaniu przez skazanego z dobrodziejstwa instytucji prawa karnego wykonawczego - tj. odroczenia wykonania kary, ewentualnie jej warunkowego zawieszenia, ma charakter jedynie hipotetyczny. Nadto w kontekście oceny przesłanek z art. 69 § 1 k.k. przesądzających o możliwości zastosowania wobec skazanego wspomnianych instytucji prawa karnego wykonawczego, nie wskazuje na rażąco niesprawiedliwość zaskarżonego wyroku. Jak słusznie zauważył prokurator w odpowiedzi na kasację, przesłanki te (tj. postawa sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste, dotychczasowy sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstwa) należałoby ocenić w sposób niekorzystny dla skazanego (negatywna prognoza resocjalizacyjna), co czyni wręcz nieprawdopodobnym przyszłe warunkowe zawieszenie wykonania wymierzonych skazanemu kar. Wobec powyższego oczywistym jest, że nie można zgodzić się zarzutem kasacji, dotyczącym obrazy prawa procesowego w postaci art. 440 k.p.k., poprzez utrzymanie w mocy rażąco niesprawiedliwego orzeczenia Sądu I instancji.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, natomiast mając na względzie treść art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. obciążył skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.